

Data publikacji: 07.05.2018

Autor: Agnieszka Staniak

Działania biblioteki szkolnej wspierające proces edukacji. Praca z uczniem w liceum

Biblioteka szkolna zawsze kojarzyła mi się z najbardziej przyjaznym miejscem w szkole. Tutaj można było uciec od codziennych kłopotów, a zawsze uśmiechnięta i elegancka pani bibliotekarka, przygarniała nawet najbardziej „zbłąkane dusze”. Dziś, gdy jestem pracownikiem biblioteki w liceum, ten obraz z dzieciństwa staram się przekładać na rzeczywistość.

Zadaniem biblioteki szkolnej jest usprawnianie procesów efektywnego uczenia się, umożliwianie rozwoju zainteresowań i pracy samokształceniowej ucznia, jak również stwarzanie warsztatu pracy, miejsca, które kształtuje kompetencje informacyjne.

Dzisiejszy nauczyciel bibliotekarz powinien przygotowywać ucznia do poruszania się w świecie informacji. Umiejętność wyszukiwania, świadomej selekcji oraz wykorzystywania informacji, decydujące dziś o jakości życia. Ze względu na ogrom otaczających nas przekazów, obecnie ważniejsza staje się dla użytkownika mapa, niż gruntowne przejście „wszystkimi drogami”. Nasza funkcja w procesie edukacji sprowadza się zatem do pełnienia roli przewodnika po świecie wiedzy.

Podstawowym zadaniem biblioteki szkolnej jest wspieranie procesu edukacyjnego. Pragnę podkreślić, iż wywiązując się z tej powinności, nie można bagatelizować samego ucznia i pochylenia się nad jego codziennymi sprawami o jakże szerokim spektrum. Biblioteka szkolna musi być miejscem elastycznym, które odpowiada na różnorodne potrzeby ucznia.

Moja biblioteka jest nie tylko miejscem, gdzie można uzyskać dostęp do informacji. Jest miejscem, gdzie można je opracowywać, korzystając z dostępnych narzędzi oraz pomocy nauczyciela bibliotekarza. Pomoc ta nie ogranicza się do wskazania źródła potrzebnych wiadomości, poprawienia bibliografii do zadanej pracy czy poinstruowania przy obsłudze skanera. Wspieranie procesu edukacyjnego to pomoc uczniowi w odnalezieniu jego własnej drogi w rozwoju pasji i zainteresowań, to pokazywanie nowych możliwości, pobudzanie wrażliwości na poszukiwanie wiedzy,

to też dbanie o tradycję swojej szkoły, regionu. W końcu wspieranie procesu edukacyjnego zaczyna się od zwykłej rozmowy, aby poznać ucznia, jego potrzeby te czytelnice i edukacyjne, ale też codzienne dylematy.

Staram się, aby biblioteka szkolna była miejscem, gdzie uczeń może odpocząć od codziennego stresu. Uczniowie doceniają miłą, szybką i fachową obsługę, ale przede wszystkim przyjazną, bezstresową atmosferę, która jest najlepszym podłożem do rozwoju młodego człowieka. W bibliotece nie oceniamy i nie stawiamy stopni nawet za nieprzeczytanie lektury. Uczniowie nie czując presji, tak ciągle obecnej w środowisku szkolnym, chętnie przychodzą porozmawiać o książkach, zainteresowaniach, pasjach. W codziennych wizytach i rozmowach wystarczy wsłuchać się w potrzeby naszych użytkowników, by móc wspierać ich w procesie rozwoju. Często uczniowie dzielą się swoimi zainteresowaniami, wówczas można podsunąć odpowiednią literaturę, zaproponować odpowiednie miejsce w sieci czy zainteresować konkursem, w celu sprawdzenia swoich sił w ulubionej dziedzinie. Można też zaangażować w działania właśnie realizowane w bibliotece. Uczniowie chętnie angażują się w propozycje nauczycieli bibliotekarzy.

Mam wrażenie, że dystans między uczniem a nauczycielem bibliotekarzem jest o wiele mniejszy niż między uczniem a nauczycielem przedmiotu. Czy jest to spowodowane brakiem oceniania, brakiem przymusu, swobodnością działań? Na pewno. Myślę jednak, że główną rolę odgrywa tu osoba nauczyciela bibliotekarza, kompetentna, budząca zaufanie, pełna empatii i ... dobrych pomysłów, jak wykorzystać potencjał ucznia.

Sądzę, że umiejętności nawiązywania dobrego kontaktu, otwartość w relacjach z drugim człowiekiem to cechy osobowości niezbędne w pracy z uczniami. Dobry kontakt z uczniem jest najlepszym środkiem do ukształtowania wartościowego młodego człowieka.

Potencjał młodzieży jest ogromny, trzeba go tylko umieć odkryć, a później właściwie ukierunkować. Na początek wzbudzić zaufanie, dowiedzieć się jaki rodzaj energii drzemie w młodym człowieku, a następnie pełnić funkcję drogowskazu i przewodnika przy jej uwalnianiu.

Przykłady działalności mojej biblioteki na rzecz wspierania ucznia w procesie edukacyjnym:

Diagnozowanie potrzeb czytelniczych i edukacyjnych:

- stały kontakt z uczniami, analizowanie na bieżąco potrzeb i zainteresowań

uczniów (gromadzenie informacji na podstawie rozmów, obserwacji, ankiet i wywiadów);

- przyjmowanie dezyderat w formie plakatu: *Zakupy do biblioteki szkolnej*;
- poznawanie preferencji czytelniczych na podstawie wypełnianych plakatów: *Zaproponuj ciekawą książkę* oraz *Ciekawe myśli z przeczytanych książek*;
- systematyczne doposażanie biblioteki według zdiagnozowanych potrzeb, przy stałej współpracy i finansowaniu przez Radę Rodziców.

Przygotowanie uczniów do pracy umysłowej:

- zapewnianie dostępu do źródeł wiedzy i informacji naukowej;
- pokazywanie różnych narzędzi pracy, wdrażanie do pracy z książką i innymi dokumentami;
- upowszechnianie nowych technologii informacyjnych;
- przygotowywanie do samokształcenia poprzez umiejętne pozyskiwanie i opracowywanie informacji pochodzących z różnych źródeł (selekcja i krytyczny odbiór);
- prowadzenie zautomatyzowanego warsztatu informacyjnego, z ciągłym doskonaleniem systemu wyszukiwania w katalogu komputerowym, poprzez rozbudowę haseł przedmiotowych;
- codzienny instruktaż dotyczący zasad korzystania z komputerowego katalogu biblioteki szkolnej oraz zautomatyzowanych systemów wyszukiwawczych innych bibliotek;
- organizacja lekcji bibliotecznych w bibliotekach naukowych;
- popularyzacja wiedzy na temat powszechnie dostępnych zasobów informacyjnych oraz internetowych narzędzi pracy;
- prowadzenie zajęć na temat bibliotek cyfrowych, serwisów i portali internetowych oraz ich zasobów;
- polecanie zasobów cyfrowych na stronie internetowej biblioteki szkolnej oraz na zajęciach;
- działania wspierające przy przygotowaniach do egzaminów, olimpiad i konkursów przedmiotowych (wskazywanie źródeł informacji, wdrażanie do samokształcenia);
- pomoc w przygotowaniu bibliografii do prac pisemnych;

- prowadzenie zajęć z emisji głosu i technik oddychania, jako przygotowanie do ustnych egzaminów oraz forma relaksacji, w przezwyciężaniu codziennego stresu;
- upowszechnianie wiedzy o przyszłych zawodach (propagowanie informatorów, folderów, ulotek wyższych uczelni).

Rozwijanie zainteresowań:

- zachęcanie do aktywnego spędzania wolnego czasu z książką (polecanie literatury z dostosowaniem do potrzeb i zainteresowań ucznia, ekspozycja wykazów oraz wystaw nowości);
- motywowanie do udziału w olimpiadach i konkursach przedmiotowych (popularyzacja konkursów, pomoc w gromadzeniu literatury pomocniczej, tworzeniu zestawień bibliograficznych);
- przygotowanie uczniów do udziału w Olimpiadzie Bibliologicznej i Informatologicznej;
- przygotowanie do udziału w konkursach poetyckich, czytelniczych, recytatorskich;
- organizowanie wycieczek, mających na celu zapewnianie uczniom uczestnictwa w różnych formach kultury w środowisku lokalnym (domy kultury, biblioteki, galerie);
- zapraszanie gości – fachowców z różnych dziedzin na lekcje biblioteczne (np. zajęcia z historii książki, zajęcia o lubelskich poetach);
- inspirowanie do udziału w przedsięwzięciach kulturalnych i edukacyjnych w szkolne oraz poza szkołą;
- aktywizacja młodzieży w organizację imprez i akcji realizowanych przez bibliotekę (np. konkursy, akcje czytelnicze, dni kultury w szkole);
- współpraca przy tworzeniu dokumentacji fotograficznej do galerii strony internetowej szkoły.

Rozwijanie czytelnictwa:

- przeprowadzanie w pierwszych klasach zajęć na temat roli biblioteki szkolnej, jej działalności, zbiorów oraz zasad korzystania;
- prowadzenie zajęć z przygotowania czytelniczego i informacyjnego, promujących i wspierających rozwój czytelnictwa;

- udzielanie porad w wyborach czytelniczych;
- organizacja prelekcji dla rodziców, poruszającą tematykę wpływu czytelnictwa na rozwój młodzieży;
- pozyskanie dotacji na zakupy nowości książkowych np. udział w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa;
- udział w akcjach czytelniczych w środowisku lokalnym i ogólnokrajowym np. Święto Wolnych Książek, Narodowe Czytanie, Czytaj PL;
- prowadzenie akcji wspierających czytelnictwo w szkole:
  - Bookcrossing dla społeczności szkolnej (stworzenie miejsca wymiany książek),
  - konkurs na najlepszą recenzję nowości książkowej,
  - *Przygarnij książkę na święta* (wypożyczanie książki ze słodkim upominkiem i wróżbą na Nowy Rok),
  - *Żywa wystawa - nie tylko lektury* (bieżące wypożyczanie książek z wystawy, na których miejscu pojawia się nowa propozycja),
  - *Podziel się tym co czytasz* (proponowanie ciekawej książki lub myśli/cytatu z niej, na udostępnionych plakatach),
  - *Kto czyta rzadziej pyta* (promowanie czytelnictwa na terenie szkoły w formie wlepek, z hasłami o czytaniu);
- prowadzenie strony internetowej biblioteki;
- popularyzacja nowości biblioteki szkolnej w formie tradycyjnej (wykazy, wystawy, lekcje biblioteczne, rozmowy przy wypożyczaniu);
- popularyzacja nowości bibliotecznych oraz przydatnych zasobów Internetu w formie elektronicznej, na stronie biblioteki (np. ciekawe miejsca o książkach w sieci, biblioteki cyfrowe, czasopisma on-line);
- wykorzystywanie nowych technologii w promocji czytelnictwa (np. promowanie strony biblioteki szkolnej, przy pomocy wlepek z kodami QR);
- wycieczki do innych bibliotek w mieście - zachęcenie do korzystania z ich zbiorów;
- nagradzania działalności uczniów książką.

Promowanie twórczości uczniów:

- organizacja wystaw twórczości uczniów (np. plastycznej, fotograficznej);
- wydawanie katalogu prac plastycznych i literackich;
- promowanie twórczości w konkursów poetyckich;
- realizacja elektronicznych tomików poezji w systemie *Ridero*;
- rozpowszechnianie twórczości na stronie internetowej szkoły oraz w gazetkach szkolnych;
- organizacja spotkań autorskich z uczniami – twórcami;
- popularyzacja osiągnięć w dziedzinie twórczości na stronie internetowej szkoły, w gablocie informacyjnej, w Kronice Szkoły.

Podjęmowanie działań profilaktycznych:

- rozmowy indywidualne z młodzieżą, zapewnianie wsparcia uczniom przeżywającym trudności;
- współpraca z pedagogiem szkolnym, wychowawcami i nauczycielami w zakresie rozpoznawania oraz rozwiązywania problemów;
- gromadzenie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki;
- prowadzenie zajęć o tematyce zapobiegania uzależnieniom i zagrożeniom współczesnej młodzieży.

Kultywowanie tradycji i historii swojego regionu i szkoły:

- pomysł i realizacja pięciu publikacji o szkole;
- organizacja *Wojewódzkiego Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Absolwentów III LO*;
- organizacja spotkań z poetami absolwentami;
- czytanie poezji absolwentów, pracowników i uczniów III LO przez społeczność szkolną;
- prowadzenie Kroniki Szkoły;
- organizacja *Dnia Kultury Lubelskiej*;
- organizacja międzyszkolnych konkursów o kulturze i historii swojego miasta (*Dzieje Lublina* oraz *Lublin – Miasto Kultury*);
- organizacja Izby Pamięci III LO;
- przygotowywanie wystaw o historii szkoły (eksponowanie publikacji o

liceum, zdjęć oraz dokumentów z życia szkoły);

- gromadzenie materiałów dotyczących życia szkoły;
- współpraca z instytucjami i organizacjami w środowisku lokalnym, wspierającymi ucznia w procesie edukacji.

Rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów to jeden z najważniejszych elementów pracy szkoły.

Misja mojej szkoły brzmi:

Jesteśmy po to, aby inspirować i stwarzać możliwości świadomego rozwoju młodym ludziom ...

Do biblioteki szkolnej najczęściej trafiają uczniowie kierowani „głodem” wiedzy o ludziach i świecie, pragnący poszerzać swoje zainteresowania, dla których czytanie jest pasją. Często są to uczniowie najzdolniejsi. Biblioteka szkolna jako źródło informacji i warsztat pracy jest właściwym miejscem dla rozwoju ich uzdolnień. Tu bowiem uczeń prawidłowo ukierunkowany przez nauczyciela bibliotekarza ma możliwość znalezienia odpowiedzi na niemal każde, nurtujące go pytanie.

Do biblioteki szkolnej trafiają również często uczniowie nieśmiali i wyobcowani, szukający akceptacji w swoim środowisku. Dla nich biblioteka to nie tylko źródło informacji, ale też miejsce azylu, gdzie można znaleźć czas na zwyczajną rozmowę o sprawach codziennych, a także na odkrywanie samych siebie.

Przygarniamy zarówno jednych jak i drugich. W przyjaznej atmosferze starajmy się odpowiadać na ich potrzeby. Wykorzystujmy do tego potencjał biblioteki szkolnej jako głównego centrum informacji oraz punktu wspierającego proces edukacji.

Agnieszka Staniak

III Liceum Ogólnokształcące
im. Unii Lubelskiej w Lublinie

[Powrót do poprzedniej strony](#)